

Janez Gregori in Dare Šere: Ptiči Šaleških jezer in okolice – nagrada Zlati legat za leto 2005

Nagrajeno delo je zlahka mešanica strokovnega in poljudnega dela in je primerno ne le kot vir strokovnih podatkov, marveč tudi kot vir motivacije ljubiteljev ptic in narave. Delo je izjemno lepo in natančno napisano ter obdelano, odlična preglednost in berljivost pa ga postavljata v sam vrh sorodnih publikacij. Pester nabor metodologij pri raziskavi manjšega območja pa je inovacija v slovenskem prostoru. Zaradi teh lastnosti se je žirija kljub hudi konkurenci in dolgemu seznamu del, ki pridejo v poštev za nagrado, odločila podeliti nagrado Zlati legat za leto 2005 prav delu Janeza Gregorija in Dareteta Šereta Ptiči Šaleških jezer in okolice.

V nadaljevanju sledi pogovor z go. Tatjano Koren. Pogovori z drugimi nagrajenci bodo objavljeni v prihodnjih številkah revije Svet ptic. ●

»Vse ptice so lepe!« Pogovor s Tatjano Koren, dobitnico Aviane 2006

//Marjana Ahačič

»Na izletih v naravo me ponavadi spremlja sestra,« je s tistim značilnim žarom v očeh pripovedovala, ko sva sedeli za veliko mizo pri njej doma, v oazi bujnega zelenja sredi Maribora. Za prav tisto mizo, ob kateri je bilo napisanih toliko raziskovalnih nalog, predebatiranih toliko problemov, izrečenih toliko vzpodbudnih besed!

»Vračali smo se iz Ormoža, pa sva, prijetno utrujeni, s sestro razpredali sproščen pogovor o tem, kako so ptice zanimive, koliko različnih vrst je pri nas in kako pravzaprav le vrabci niso nič posebnega. Pa se je pred nama oglasil resen in razločen glas. »Vsi ptiči so lepi.« Bil je Luka Božič, takrat dijak drugega letnika gimnazije. Za vedno si bom zapomnila tisti mirni, resni glas,« se spo-

minja. »Zdaj se seveda že dolgo popolnoma strinjam z njim: Vse ptice so lepe!«

Se še spomnite, kaj je Tatjana Koren, učiteljica biologije na mariborski Osnovni šoli Toneta Čufarja in mentorica številnim mladim ornitologom, napisala v Svet ptic pred skoraj natanko dvema letoma? »Ko bom imela več časa in poklicno ne bom več skrbela za mladino, bom še vedno redno hodila na teren, še vedno sedela v klopeh Pedagoške fakultete, poslušala in se učila. Tedaj bom nadoknadila vse zamujeno in bom tudi sama po oglašanju prepoznala vse ptice. Že zato, ker bom morda nekoč navduševala tudi svoje vnuke.«

Ljubezen do ptic zdaj deli z vnukinjo

Čisto vseh ptic še vedno ne pozna, priznava v zadregi. »Vedno sem se imela mnogo bolj za ljubiteljico kot za poznavalko ptic,« skromno priznava. Vse drugo pa je zdaj, ko že leto dni ne stoji več vsak dan pred polnim razredom učencev, tako, kot je obljubila takrat: navdušeno poslušajo predavanja ornitologov in hodi na teren, v posebej veliko veselje pa ji je vnukinja Lara, s katero prav vsak dan skozi kuhinjsko okno opazujeta ptice na vrtu. »Vidiš,« pokaže na knjigo Kateri ptič je to?, ki jo je že zdavnaj nehala pospravljati nazaj na polico. »Čisto obrabljena je že! Z Laro vsako jutro brskava po njej in se skupaj učiva. Prav nenavadno je to njeno navdušenje nad pticami. Kot se velikokrat zgodi, se je tudi v naši družini: hčerki sta sicer navdušeni popotnici in ljubiteljici narave, Metka kot zdravnica, Breda kot pravnica pa še posebej, borki za pravice živali, vendar ju je ornitologija preskočila. Se pa očitno dobro prijema dveletne vnukinje Lare. Zjutraj so, takoj ko pride k meni, njene prve besede: »Babica, pticek!« Ob krmilnici pozna vse ptice, ki sva jih vso zimo hranili, le »lenec ni sec, babica« mi pove, ker sem ji nekoč na začetku zime dejala, da je zelenec lumpek, ker podi druge ptičke in jim ne dovoli do hrane. Sedaj že vem, da moram zelo paziti, kaj govorim. Tudi račke, ki jih s starši hodi opazovat na Dravo, zanjo nikoli niso le »račke«. So liske, sivke in črnice!«

Z nasmehom pripoveduje o dogodku, ko je mala Lara v trgovini svoji mami ob izbiranju novoletnih voščilnic s

5: Tatjana Koren z vnukinjo Laro
foto: arhiv družine
Koren

6: S hčerka na
Dnevu slovenskih
planincev na
Žavcarjevem vrhu
ob razstavi »Drava
nekoč in danes«
foto: arhiv družine
Koren

7

8

prstkom kazala na nekaj, čemur je rekla »bubo bubo«. »Metka je sprva razumela, da otrok želi dudo, na koncu pa je le ugotovila, da otrok natančno ve, o čem govori in kaj želi pokazati: na eni izmed voščilnic je bila slika sove, besedi bubo bubo pa je otroku precej lažje izgovoriti kot besedo uharica!«

DOPPS in ptice

Potem ko je petnajst let vodila planinski krožek na šoli, je bilo zanimanje za ptice nekakšno naravno nadaljevanje te zavzetosti za naravo, otroke in delo na terenu. Z DOPPS jo je povežalo naključje, za zmeraj zavezali z njim pa štajerski ornitologi. »Moj učenec Andrej Bibič se je leta 1989 kot predavatelj predstavil na naši šoli z zanimivo ornitološko temo. Navdušena sem nato biološkemu krožku dodala še ornitologijo. Andrej mi je za pomoč priporočil dva mlada in za njuna leta izredna ornitologa: Damijana Denaca in Luko Božiča, ki sta nas požrtvovalno vodila na zelo veliko terenov in nam razlagala in nas učila. Kot sem nekoč že zapisala, jima bom vedno hvaležna za vse temeljite razlage in neskončno potrpljenje, saj so se velikokrat za teren odločali tudi učenci, ki jim je bil to le prijeten izlet pa kasneje niso več prihajali med nas. Prav zaradi njunega pristopa in odnosa je kar nekaj učencev z navdušenjem nadaljevalo s tereni in raziskovalnimi nalogami. Matjaž Premzl in Aleš Tomažič pa sta se trajno zapisala ornitologiji. Ob Damijanu, Luko in izkušenemu Borutu Štumbergerju so kasneje prihajali tudi mlajši, pa enako zagnani ornitologi: Jakob Smole, Dominik Bombek, Matjaž Kerček, Dejan Bordjan. Hvaležna sem tudi svoji sestri Janki, ki mi ni nikoli odrekla pomoči in spremstva na teren, tudi če sem jo šele v petek zvečer poklicala in proseče povedala: »Veliko otrok se je prijaviло, saj boš šla z mano?« Mojega navdušenja nad pticami so se počasi nalezli vsi domači, od moža Andreja, ki je velikokrat potrpežljivo vozil otroke na teren, sestre Mete, ki mi je ob priložnosti podarila v kristal vgrvirano ptico na cvetoči veji, do mame, tedaj že krepko čez 80, in brata Jurija, ki sta me ob prvem popisu štokrelj ves teden spremljala od kmetije do kmetije na Dravskem polju in se vsega veselila z menoj.«

Domači vrt je bil prva naravoslovna učilnica

»Morda je moja ljubezen do narave povezana z družinsko tradicijo,« premišljuje. »Nono in nona, sem namreč potomka Slovencev iz Trsta, sta imela pred drugo svetovno vojno vrtnarijo. Po njej pa nam je ostal velik vrt. To je bila za nas štiri otroke, mene, moji sestri in brata, prva naravoslovna učilnica, saj smo takrat na njem pridelali vse, od zelenjave, sadja do cvetja. Še sedaj imam v spominu vonj po suhocvetkah in rafiji iz male podstrešne sobice, kjer smo sušili cvetje! Tudi oče, po izobrazbi pravnik, po duši pa velik ljubitelj narave, je imel vsako zimo poseben obred, ko je v jajčne lupine vtikal semena paradiznikov in buč, nato pa presajal v zabožke in jih prenašal s sredinske okenske police na notranjo stran, kjer je bilo topleje. Otroci smo ob njem uživali, mama pa ni bila vedno nasmejana, saj oče ni bil najbolj ročno spreten in je vse popackal. Veliko veselja, ki ga je gojil do vseh prebivalcev vrta, kot je imel navado reči, je prenašal kasneje tudi na moji hčerki, Metko in Bredo. Vso mladost smo veliko kolesarili v naravi. To je bila bližnja okolica z Betnavskim gozdom, Dravskim poljem ali izleti na Pohorje, kamor smo šli po jagode, borovnice, gobe.«

Z otroki je treba na teren!

Tatjana Koren je postala učiteljica, ker ima rada mlade. Ker ima rada naravo, se je po gimnaziji odločila za študij biologije na Pedagoški fakulteti v Mariboru. »Za študij biologije sem se odločila šele v četrtem letniku gimnazije, prej sem želela na srednjo medicinsko šolo. Takrat sem za izbirni predmet izbrala biologijo in pol zime pisala nalogo o morskih sesalcih, saj so bile tedaj naloge sestavni del mature. Kasneje, že med poučevanjem, pa nas je biologe in kemike odlično usmerjala naša pedagoška svetovalka, prof. Romana Jazbec iz mariborske enote Zavoda za šolstvo. Že tedaj je videla dlje kot drugi, saj je vnašala v delo vse elemente današnje devetletke. Imeli smo veliko študijskih delavnic, terenskega dela, biološke tabore, pa ekskurzije po Sloveniji in v tujino. Povezovali smo se z organizacijami in društvi, povezanimi z biologijo: gozdarji, lovci, ribiči. Včasih je bilo vsega kar preveč in naporno, vendar se je obrestovalo, saj smo prav zaradi poznavanja narave dela lažje sprejeli in izpeljali vse naravoslovne dneve, ki so jih vpeljali v zgodnjih osemdesetih

7: Poleg narave jo zanima tudi etnologija. Takole je pripravila staro učilnico v Europarku v Mariboru.
foto: arhiv družine Koren

8: Priprava raziskovalne naloge »Ali je še kaj ježev na naših vrtovih?«
foto: arhiv družine Koren

9: Na ornitoloških izletih so ji na pomoč vedno z veseljem priskočili mladi izkušeni ornitologi.
foto: arhiv družine Koren

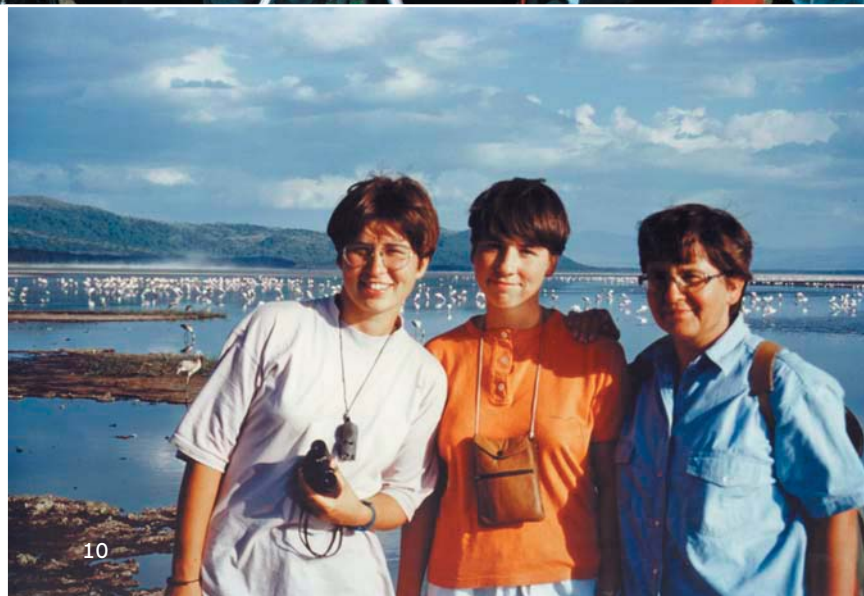
10: Na družinskem potovanju ob jezeru Nakuru v Keniji
foto: arhiv družine Koren

letih; vključevali smo se v delo z raziskovalnimi naloga-
mi, nazadnje pa smo bili prav biologi tisti, ki smo se prvi
navdušili in sprejeli projekt Eko šola kot način življenja.
Prav ponosna sem bila, ko smo tudi na naši šoli izpeljali
vse cilje in junija 2004 prvič dvignili Eko zastavo!« Pravi,
da ji je žal, da kljub navezanim stikom z nekaj šolami
in ornitologi po opravljenem naravoslovnem dnevu in
predavanju ornitologija na teh šolah ni za trajno prišla
med delo in vsebine šolskega dela. »Bo že držalo – vsaj
moja osebna izkušnja govori o tem – da otrok ne moreš
kar poslati nekam na predavanje ali teren. Če gre učitelj
z njimi, je vse drugače: uspeh je mnogo večji.«

Učiteljica v šoli, na terenu in za domačo mizo

So učenci zunaj šolske učilnice kaj drugačni kot takrat,
ko mirno sedijo v klopih, sem jo povprašala. »Preden
sem se začela ukvarjati z ornitologijo, sem petnajst let
vodila planinsko organizacijo na šoli, zato sem bila vaje-
na dela z učenci tudi zunaj šole, kjer se vedejo precej dru-
gače kot sicer. Pa ne v negativnem smislu: na vse nas so
takšni dnevi pozitivno vplivali, spoznali smo se in zato
lahko vzpostavili drugačne, boljše medsebojne odnose.
To se je pokazalo tudi pri delu z mladimi ornitologi. Prvo
raziskovalno nalogo sem z njimi pripravila leta 1995. Za
temo smo ponavadi izbrali ptico leta, če te ni bilo, pa pti-
co, ki je bila otrokom najbližja. Z Alešem in Matjažem
smo hodili, se spomnim, na akumulacijsko jezero Kom-
arnik pred Lenartom. Tam smo opravili celoten popis
ne le vodnih ptic. Nastala je zajetna naloga, za katero sta
Aleš in Matjaž ob prvem mestu dobila še posebno po-
hvalo za najboljšo nalogo Srečanja mladih ornitologov
Slovenije. Na tej mizi, tu, pri meni doma, smo jo pa pi-
sali,« se zadovoljno smeji. »To in še vse ostale iz ornito-
logije, pa tiste, ki jih je razpisalo Prirodoslovno društvo
Slovenije: o čmrljih, koprivah, netopirjih, ježih ...« Trdi,
da je pravo okolje izjemnega pomena za delo. »Tudi tu,
za mizo, smo trdo delali,« poudarja. »Samo terensko
delo namreč ni dovolj. Navaditi sem jih morala tudi na
sistematičnost in vztrajnost. Srčnost in medsebojno po-
vezanost pa jim je dalo društvo. Medsebojno povezanost
in pripravljenost pomagati drug drugemu še vedno ob-
čudujem. DOPPS so ljudje z znanjem, srčnostjo in pre-
danostjo, kakršne bi drugje zaman iskali.« ●

→ Postanite član DOPPS, pridružite se nam!

Želite prispevati k ohranjanju našega naravnega bogastva in k povečanju
družbene veljave varstva ptic in narave? Morda želite aktivno sodelovati
v ornitoloških in naravovarstvenih projektih? Ali pa si želite le prijetne
družbe z drugimi ljubitelji ptic in narave?

Vse to vam prinaša članstvo v Društvu za opazovanje in proučevanje ptic
Slovenije.

Poleg že omenjenih možnosti se boste lahko brezplačno udeleževali
številnih izobraževalnih izletov in predavanj širom Slovenije ter prejeli
revijo Svet ptic, prvo slovensko poljudno revijo o pticah. Mogoče vas
zanimajo strokovno delo in se boste odločili še za Acrocephalus.

Naše poslanstvo je varovanje ptic in njihovih habitatov. Tega uresničujemo
s skupnimi močmi, zato je prav vsak posameznik pomemben člen verige,
v kateri lahko pripomore k varstvu narave.

Svojo namero o včlanitvi sporočite na naš naslov: **DOPPS, p.p. 2990, 1001
Ljubljana, e-pošta: dopps@dopps-drustvo.si ali nas pokličite na 01 426
58 75.** Poslali vam bomo pristopni paket. Postali boste del organizacije, ki
deluje v javnem interesu varstva narave in je partner svetovne zveze za
varstvo ptic BirdLife International.

S tem boste storili uslugo pticam, naravi in nenazadnje tudi ljudem.